

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з організації практичних та самостійних робіт студентів
з дисципліни
«Регіональна політика сталого розвитку туризму»

для студентів спеціальності 242 Туризм
денної та заочної форм навчання

Запоріжжя
2021

Методичні рекомендації з організації практичних та самостійних робіт студентів з дисципліни «Регіональна політика сталого розвитку туризму» для студентів спеціальності 242 Туризм денної та заочної форм навчання / Укл.: Т.В. Шелеметьєва. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 50 с.

Укладач: Т.В. Шелеметьєва, д.е.н., професор

Рецензент: В.М. Зайцева, к.п.н., професор

Відповідальний за випуск: Т.В. Шелеметьєва

Затверджено
на засіданні кафедри
«Туристичного, ресторанного
та готельного бізнесу»

Протокол № 01 від 01.09.2021

ЗМІСТ

Вступ	4
Мета та завдання навчальної дисципліни	4
Зміст дисципліни за модулями	7
План практичних занять з дисципліни «Регіональна політика сталого розвитку туризму»	8
Індивідуальні завдання з дисципліни «Регіональна політика сталого розвитку туризму»	18
Питання для самостійної роботи студентів (тести)	20
Завдання для контрольних робіт для студентів заочного форми навчання з дисципліни «Регіональна політика сталого розвитку туризму»	38
Контрольні питання з дисципліни «Регіональна політика сталого розвитку туризму»	40
Література для підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи	41
Критерії оцінювання	44

ВСТУП

В управлінні регіональним розвитком особливе місце займають спеціалізовані, у тому числі й рекреаційно-туристичні, комплекси регіонів. Незважаючи на позитивні тенденції розвитку туристичної сфери в регіонах України (збільшення кількості внутрішніх, в'їзних та виїзних туристів, надходжень платежів до бюджету та зайнятих у туристичній сфері), існують значні проблеми та недоліки функціонування, які суттєво відрізняють туристичні сфери України та країн Європейського Союзу. Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні теоретичні засади регіональної політики, з урахуванням специфіки галузі туризму і особливостей ринку туристичних послуг, стратегічні орієнтири сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері туризму та відповідного інструментарію формування політики з урахуванням концепції сталості.

Програма вивчення навчальної дисципліни – «Регіональна політика сталого розвитку туризму» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм».

Мета: формування загальних і фахових компетентностей у майбутніх фахівців в сфері туризму та рекреації, теоретичних знань і практичних вмінь щодо складання планів розвитку туризму у регіоні шляхом дослідження особливостей ресурсного забезпечення регіонального розвитку туризму, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

Завдання: *Методичні* – ознайомлення студентів з концептуальними засадами формування ринкового механізму регіональної політики в сфері туризму за моделями економічного зростання і сталого розвитку в умовах конкурентного середовища.

Пізнавальні – формування світогляду майбутнього фахівця щодо розгляду туризму як складної системи в єдності соціальної, економічної та екологічної компонент, подальший генезис якої базуватиметься на засадах сталості.

Практичні – набуття професійних знань щодо визначення стратегічних орієнтирів сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері туризму та рекреації, відповідного інструментарію формування стратегій з урахуванням реалій сучасного стану туристичного бізнесу

регіону та України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентності: здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності; здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі; здатність розробляти проекти та управляти ними; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

фахові компетентності: здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації; здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях; здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду; здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

Очікувані програмні результати навчання:

1. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

2. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

3. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

4. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

Удосконалення навчального процесу передбачає підвищення ролі самостійної роботи.

З цією метою дещо скорочується обов'язкове аудиторне навантаження і вивільняється час для самостійної діяльності студентів.

Самостійна робота – органічна частина навчального процесу. Вона допомагає глибоко засвоїти матеріал, закріпити знання, поглибити вміння та навички в пізнавальній діяльності, творчо мислити; виховує організованість і дисциплінованість, активність та ініціативу, настирливість у досягненні мети; сприяє виробленню власних прийомів і методів пізнання, вчить раціонально організовувати та контролювати робочий час.

Однією з форм самостійної роботи є **підготовка до практичних занять**, завдання яких полягає в тому, щоб закріпити і поглибити знання, навчити творчо працювати з літературою, виробити вміння аналізувати процеси і події, розвивати здатність до самостійних суджень, висловлювати і відстоювати свої погляди, навчити готувати реферати, повідомлення з окремих питань, виступати з ними на заняттях.

Виконання **домашнього завдання** можливе у вигляді реферату або усної доповіді на практичному занятті.

Реферат – це короткий виклад у письмовому вигляді або у формі доповіді змісту наукової праці, літератури по темі.

Підготовка рефератів – засіб оволодіння методикою і навичками роботи з літературою, використання загальних теоретичних і методологічних положень в ході аналізу певних процесів, явищ, подій, уміння пов'язати матеріал і реальність, обґрунтувати свої висновки. Разом з тим реферат – одна з форм перевірки знань студентів.

Вимоги до оформлення рефератів та контрольних робіт

Реферат або контрольна робота виконуються на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210 x 297 мм). Текст розташовується через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці у текстовому редакторі Word шрифтом Times New Roman, 14 кеглем. Допускається розміщувати таблиці та інші ілюстративні матеріали.

Текст реферату або контрольної роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів берегів: з лівого боку – 30 мм, з правого – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм. Абзаци в тексті потрібно починати з відступу, що дорівнює 5-и знакам (1,25). Відступи мають бути однаковими впродовж всього тексту. Виділення фрагментів тексту реферату або контрольної роботи **жирним шрифтом** або *курсивом* не дозволяється.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Тема 1. Поняття «сталий розвиток»: історія, теорії та принципи.

Сталий розвиток як нова перспектива людства. Сталий розвиток. фактори сталого розвитку. Передумови і закономірності переходу суспільства до моделі сталого розвитку. Класифікація концепцій сталого розвитку.

Тема 2. Регіональна політика у сфері туризму.

Поняття регіон. Аналіз і структуризація чинників розвитку туризму. Сутність планування і його роль в розвитку туризму і готельного господарства.

Тема 3. Концепція сталого розвитку туризму.

Складові концепції сталого розвитку. Сталий туризм: основні передумови, концепції та стратегії. Показники сталого розвитку туризму.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Тема 4. Управління сталим розвитком туристичної дестинації.

Сутність і значення сталого туризму. Принципи сталого розвитку туристичної дестинації. Концепція допустимого навантаження на туристичну дестинацію.

Тема 5. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку туризму.

Основні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму. Концептуальні засади планування розвитку туризму. Методи планування та прогнозування розвитку туризму.

Тема 6. Роль туристичних інформаційних центрів (ТІЦ) в регіональній політиці сталого розвитку туризму.

Сутність, діяльність та послуги ТІЦ. Туристичні продукти ТІЦ. Світовий досвід діяльності туристичних інформаційних центрів. Вітчизняна практика діяльності туристичних інформаційних центрів.

Тема 7. Проблеми та перспективи реалізації політики сталого розвитку туризму в Україні та регіонах.

Аналіз стану регіональної середовища. Аналіз негативних чинників, що стримують забезпечення сталого розвитку в Україні та регіонах. Стратегія розвитку туризму Запорізької області.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК»: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЇ ТА ПРИНЦИПИ (підготувати стислу відповідь на три запитання):

1. Дайте визначення поняттю «сталий розвиток».
2. Які складові включає в себе концепція сталого розвитку?
3. Вихідні положення концепції сталого розвитку?
4. Розкрийте сутність сталого розвитку в туризмі.
5. Проаналізувати праці вчених, які займались проблемою сталого розвитку.
6. Сформулювати необхідність впровадження стратегії сталого розвитку?
7. Коли вперше була сформульована концепція сталого розвитку?
8. Коли було вперше створено Комісію ООН зі сталого розвитку?
9. Які важливі рішення були прийняті за підсумками роботи комісії?
10. Яка організація вперше запропонувала і взяла на себе впровадження концепції збалансованого (сталого) розвитку?
11. Які такі проекти по розробці індикаторів сталого розвитку можна виділити?

12. Дайте визначення індикатор сталого розвитку?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК»: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЇ ТА ПРИНЦИПИ.

(підготувати відповідь тестові питання)

Тести для контролю знань:

1. Коли виникли ідеї сталого розвитку?

- а) на початку ХІХ століття;
- б) після закінчення Першої світової війни;
- в) наприкінці ХХ століття;
- г) усі відповіді неправильні.

2. У чому полягає актуальність сталого розвитку?

а) сталий розвиток є альтернативою нинішньому незбалансованому розвитку;

б) сталий розвиток стосується усіх сфер людського життя;

в) сталий розвиток стосується усіх людей;

г) усі відповіді правильні.

3. Що означає поняття «сталий розвиток суспільства»?

а) стабільність економічного зростання;

б) підвищення рівня матеріального добробуту населення;

в) збалансованість економічного, екологічного та соціального компонентів розвитку;

г) сталий розвиток соціально-економічної бази суспільства.

4. Що означає поняття «глобалізація»?

а) розвиток міжнародних відносин між усіма країнами світу;

б) наслідки глобального потепління;

в) намагання США поставити себе над усіма країнами світу;

г) посилення взаємозв'язку між усіма країнами світу;

д) усі відповіді неправильні.

5. Що означає поняття «ноосфера»?

а) розуміння цілісності людського розуму і планети Земля;

б) сфера усього живого на землі;

в) найвищі шари земної атмосфери, де починається спілкування людей з космосом;

г) усі відповіді неправильні.

6. Що є предметом науки «демографія»?

а) поширення демократичних процесів у світі;

б) вивчення досвіду демократичних перетворень у різних країнах;

- в) дослідження життя різних етносів;
- г) стан та тенденції розвитку населення Землі.

7. Що означає поняття «техносфера»?

- а) виробнича, будівельна та науково-технічна діяльність;
- б) інноваційна та науково-технічна сфера у технополісах;
- в) планетарний простір, що знаходиться під впливом технічної та інструментальної діяльності людей;
- г) усі відповіді неправильні.

8. Що означає поняття «біосфера»?

- а) сфера діяльності, сформована лише на основі біологічних компонентів;
- б) сфера усього живого;
- в) сфера спілкування людини з природою;
- г) усі відповіді неправильні.

9. Що означає поняття «соціосфера»?

- а) сфера існування соціуму;
- б) сфера особистісного життя людей;
- в) спілкування людей у виробничій сфері;
- г) усі відповіді неправильні.

10. Що означає поняття «екосфера»?

- а) екологія;
- б) частина території землі з небезпечним забрудненням, що вимагає термінового втручання людей;
- в) єдина (загальна) система взаємодії людей з природою;
- г) усі відповіді неправильні.

11. Представницьким органом ООН є:

- а) Генеральна Асамблея,
- б) Рада безпеки,
- в) Секретаріат,
- г) ЕКОСОП

12. Визначте тип організації, до якої належить ООН:

- а) галузева,
- б) універсальна,
- в) регіональна,
- г) закрита

13. ООН була заснована в:

- а) 1919 р.
- б) 1945 р.
- в) 1949 р.
- г) 1958 р.

14. Визначте головну мету утворення ООН:

- а) розвиток дружніх відносин між націями на ґрунті поважання принципу рівності і самовизначення народів,
- б) міжнародне співробітництво з вирішення проблем економічного, соціального, культурного й гуманітарного плану,
- в) підтримка міжнародного миру та безпеки,
- г) формування центру узгодження зусиль націй для досягнення спільних цілей

15. Головними органами ООН є (визначте цілком правильну добірку):

- а) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНКТАД, ЮНЕСКО, Міжнародний суд, Рада з опіки,
- б) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНЕСКО, ЕКОСОП, МВФ, Секретаріат
- в) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНКТАД, ЮНІДО, Міжнародний суд, Секретаріат
- г) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЕКОСОП, Міжнародний суд, Рада з опіки, Секретаріат,
- д) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНКТАД, ЕКОСОП, Міжнародний суд, Секретаріат.

16. У якій з наведених організацій системи ООН головною метою є охорона довкілля?

- а) ЮНКТАД,
- б) ЮНЕСКО,
- в) ЮНЕП,
- г) ЮНІСЕФ

17. На якій конференції було прийнято «Порядок денний на XXI століття»?

- а) на конференції ООН з навколишнього середовища в Стокгольмі в 1972 р.
- б) на конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.

в) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі в 2002 р.

г) усі відповіді неправильні.

18. В чому основний зміст Декларації Ріо?

а) характеристика стану екологічних проблем,

б) визначення прав та обов'язків держав світу у межах концепції сталого розвитку,

в) визначення основних способів реалізації концепції сталого розвитку,

г) характеристика обмеженості моделей виробництва, які не відповідають сталому розвитку.

19. В якому році був проведений саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі ?

а) 1992 р.

б) 2000 р.

в) 2002 р.

г) 2008 р.

20. Саміт тисячоліття був проведений в:

а) 1992 р.

б) 2000 р.

в) 2002 р.

г) 2008 р.

21. Цілі розвитку тисячоліття були прийняті на:

а) конференції в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.

б) на спеціальній сесії Генеральної асамблеї ООН в 1997 р.

в) на Саміті тисячоліття в 2000 р.

г) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі в 2002 р.

22. План виконання рішень щодо реалізації концепції сталого розвитку був прийнятий на:

а) на конференції в Стокгольмі в 1972 р.

б) на Саміті тисячоліття в 2000 р.

в) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі в 2002 р.

г) на конференції в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

ТЕМА 2. РЕГОНАЛЬНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТУРИЗМУ.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 2. (підготувати відповідь на одне запитання):

1. Назвіть принципи за якими повинна будуватися регіональна політика України.
2. У чому полягають відмінності традиційної та сучасної регіональної економічної політики?
3. Які існують територіальні рівні в регіональній політиці?
4. Розкрийте сутність регіональної політики у сфері туризму.
5. Як реалізуються завдання регіональної політики у сфері туризму в умовах України?
6. Що таке НТО і в чому полягають завдання такої організації?
7. Вивчіть приклад діяльності НТО країни на вибір (за матеріалами www.towd.com) і порівняйте його з функціонуванням НТО України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

ТЕМА 2. РЕГОНАЛЬНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Мета. Дати характеристику регіону та його політиці в сфері внутрішнього туризму (обрати один регіон України).

1. Характеристика ... області як туристичного регіону.
2. Програма розвитку туризму ... області на ... роки.
3. Моніторинг реалізації програми (мета і завдання програми, заходи і цільові індикатори в рамках виконання програми, очікувані і реальні результати).
4. Перспективи розвитку ... області як центру туризму.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

ТЕМА 3. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 3. Дослідити по регіонах України показники, що використовуються в стратегії сталого розвитку туризму (обрати один регіон України):

1. *Обсяг туризму:*
 - кількість відпочиваючих, кількість днів, ночей та грошей, витрачених в регіоні;
 - кількість туристів, які відвідали визначні історико-культурні

пам'ятки;

- щомісячна кількість туристів в закладах розміщення та харчування;
- кількість транспортних засобів;
- кількість проектів з розвитку туризму, що отримують дозвіл на впровадження;
- кількість визначних пам'яток та агенцій, що пропонують відпочинок та відкриті цілий рік.

2. Рівень задоволення відвідувачів:

- відсоток задоволених відвідувачів (взагалі та за типами послуг/місць);
- кількість відвідувачів, що повернулись;
- кількість отриманих скарг.

3. Якість діяльності туристичних закладів та рівень задоволення туристичних потреб:

- щомісячний рівень зайнятості готелів, кількість відвідувачів;
- покращення чи погіршення рівня якості обслуговування порівняно з минулим роком;
- кількість робочих місць в туризмі (на повний день, з частковою зайнятістю, на весь рік чи сезон);
- кількість сертифікованих та ліцензованих туристичних підприємств;
- кількість підприємств, що використовують місцевий продукт.

4. Реакція громади:

- відсоток опитаних жителів, які задоволені якістю місцевих туристичних послуг;
- кількість скарг, пов'язаних з туристичною діяльністю.

5. Вплив на довкілля:

- стан якості повітря, ґрунтів та водних об'єктів;
- рівень забруднення природних ландшафтів;
- кількість відвідувачів, що прибувають громадським транспортом;
- кількість підприємств, що вживають заходів для захисту довкілля, наприклад, здійснюють повторну переробку сміття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

ТЕМА 3. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.

Семінар. *Регіональні особливості розвитку туризму в Україні.*

Регіональні туристичні ринки.

1. Туристичні ресурси як базова умова розвитку туризму в регіонах України.
2. Оцінка потенціалу природно-рекреаційних ресурсів.
3. Фінансовий потенціал регіонального розвитку туризму.
4. Перспективи розвитку сталого туризму в різних регіонах України.
5. Концепція сталого туризму в контексті глобалізації.
6. Соціально-економічні передумови розвитку сталого туризму в регіонах України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 4.

1. Дайте визначення поняттю «сталий розвиток туризму».
2. Розкрийте сутність і значення глобальних критеріїв сталого туризму для дестинацій.
3. Які основні принципи сталого розвитку туризму?
4. Розкрийте сутність концепції сталого розвитку.
5. З якою метою введено індекси рівня роздратованості? В чому їх сутність?
6. Які чинники стимулюють туристичну індустрію розвиватися відповідно до концепції сталого розвитку?
7. Порівняйте стійкий і нестійкий види туризму.
8. Назвіть основні позитивні та негативні наслідки розвитку туризму (економічні, соціальні, екологічні).
9. У чому сутність концепції допустимого навантаження?
10. Які ланки в механізмі сталого розвитку туризму виділяються у світовій практиці?
11. Що таке «екотуризм»? Чим екотуризм відрізняється від традиційного туризму?
12. На Ваш погляд, наскільки реально досягнення на практиці сталого розвитку туризму?

13. Назвіть заходи, які можуть бути використані державою для стимулювання сталого розвитку туризму в Україні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ

Мета: дослідити регіони України за видами туризму.

Завдання. Обрати один регіон (область) України, охарактеризувати які види туризму пріоритетні в цьому регіоні (захист у вигляді презентації, використовуючи Microsoft PowerPoint (5-7 слайдів)).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

ТЕМА 5. РОЗРОБКА ТА ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 5. (підготувати відповідь на одне запитання у вигляді презентації, використовуючи Microsoft PowerPoint (5-7 слайдів)).

1. В чому полягає зміст планування економічного та соціального розвитку регіону?

2. Які нормативно-правові документи визначають порядок складання прогнозів, програм, планів соціально-економічного розвитку регіонів?

3. Які види діяльності є об'єктами прогнозування та планування на регіональному рівні?

4. Охарактеризуйте види планів, що розробляються на регіональному рівні.

5. Дайте визначення директивного та індикативного планування.

6. Розкрийте зміст принципів, на яких ґрунтується розроблення планів економічного та соціального розвитку регіону.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10
ТЕМА 5. РОЗРОБКА ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ОБГРУНТУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ
ТУРИЗМУ

Семінар. Моніторинг основних показників розвитку туризму в регіоні...

1. Показники обсягів та напрямів туристичних потоків.
2. Показники економічної ефективності туризму.
3. Показники ефективності туристичної діяльності на рівні підприємств сфери.
4. Показники оцінювання стану туристичної інфраструктури.
5. Показники розвитку туристичної сфери на національному рівні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11
ТЕМА 6. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА
РЕГІОНАХ.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 6. Сформувані основні проблеми та зазначити перспективи реалізації політики сталого розвитку туризму в ... регіоні України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12
ТЕМА 6. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА РЕГІОНАХ.

Семінар. Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку туризму. (підготувати відповідь на одне запитання у вигляді презентації, використовуючи Microsoft PowerPoint (5-7 слайдів)).

1. Методологія розробки регіональних стратегій сталого розвитку туризму.
2. Процедура, способи та алгоритм розробки стратегії розвитку з врахуванням концепції сталого розвитку.
3. Інтеграція сталого розвитку сфери туризму в стратегіях місцевого та регіонального розвитку.
4. Цілі, завдання та проекти місцевих стратегій сталого розвитку туризму (за вибором).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13
ТЕМА 7. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО
ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ЄС.

підготувати відповідь на одне запитання у вигляді презентації, використовуючи Microsoft PowerPoint (5-7 слайдів)).

1. Нормативно-правове регулювання туризму в Європейському Союзі.
2. Міжнародна практика реалізації ідей сталого туризму.
3. Структурні фонди Європейського союзу, що беруть участь у макроекономічному регулюванні розвитку туризму.
4. Європейська система показників розвитку туризму – ЕСПТ (The European Tourism Indicator System – ETIS).
5. Макроекономічне регулювання з впровадження сталого розвитку туризму в ЄС.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 14
Захист індивідуального завдання

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ТУРИЗМУ»

РОЗРОБИТИ ПОРТФОЛІО

Мета: регіональна політика в сфері туризму в... області України (*область обрати за номером у журналі*).

1. ДАТИ ХАРАКТЕРИСТИКУ РЕГІОНУ ТА ЙОГО ПОЛІТИЦІ В СФЕРІ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ.

1. Характеристика ... області як туристичного регіону.
2. Програма розвитку туризму ... області на ... роки.
3. Моніторинг реалізації програми (мета і завдання програми, заходи і цільові індикатори в рамках виконання програми, очікувані і реальні результати).
4. Перспективи розвитку ... області як центру туризму.

2. ДОСЛІДИТИ ПОКАЗНИКИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ (ПО РЕГІОНУ УКРАЇНИ):

1. *Обсяг туризму:*

- кількість відпочиваючих, кількість днів, ночей та грошей, витрачених в регіоні;

- кількість туристів, які відвідали визначні історико-культурні пам'ятки;

- щомісячна кількість туристів в закладах розміщення та харчування;

- кількість транспортних засобів;

- кількість проєктів з розвитку туризму, що отримують дозвіл на впровадження;

- кількість визначних пам'яток та агенцій, що пропонують відпочинок та відкриті цілий рік.

2. Рівень задоволення відвідувачів:

- відсоток задоволених відвідувачів (взагалі та за типами послуг/місць);

- кількість відвідувачів, що повернулись;

- кількість отриманих скарг.

3. Якість діяльності туристичних закладів та рівень задоволення туристичних потреб:

- щомісячний рівень зайнятості готелів, кількість відвідувачів;

- покращення чи погіршення рівня якості обслуговування порівняно з минулим роком;

- кількість робочих місць в туризмі (на повний день, з частковою зайнятістю, на весь рік чи сезон);

- кількість сертифікованих та ліцензованих туристичних підприємств;

- кількість підприємств, що використовують місцевий продукт.

4. Реакція громади:

- відсоток опитаних жителів, які задоволені якістю місцевих туристичних послуг;

- кількість скарг, пов'язаних з туристичною діяльністю.

5. Вплив на довкілля:

- стан якості повітря, ґрунтів та водних об'єктів;

- рівень забруднення природних ландшафтів;

- кількість відвідувачів, що прибувають громадським транспортом;

- кількість підприємств, що вживають заходів для захисту довкілля, наприклад, здійснюють повторну переробку сміття.

Області:

1. Вінницька
2. Волинська
3. Дніпропетровська
4. Житомирська
5. Закарпатська
6. Запорізька
7. Івано-Франківська
8. Київська
9. Кіровоградська
10. Львівська
11. Миколаївська
12. Одеська
13. Полтавська
14. Рівненська
15. Сумська
16. Тернопільська
17. Харківська
18. Херсонська
19. Хмельницька
20. Черкаська
21. Чернівецька
22. Чернігівська

**ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
(ТЕСТИ)****Змістовний модуль 1**

1. Коли виникли ідеї сталого розвитку?
 - а) на початку ХІХ століття;
 - б) після закінчення Першої світової війни;
 - в) наприкінці ХХ століття;
 - г) усі відповіді неправильні.
2. У чому полягає актуальність сталого розвитку?
 - а) сталий розвиток є альтернативою нинішньому незбалансованому розвитку;
 - б) сталий розвиток стосується усіх сфер людського життя;
 - в) сталий розвиток стосується усіх людей;
 - г) усі відповіді правильні.

3. Що означає поняття «сталий розвиток суспільства»?

- а) стабільність економічного зростання;
- б) підвищення рівня матеріального добробуту населення;
- в) збалансованість економічного, екологічного та соціального

компонентів розвитку;

- г) сталий розвиток соціально-економічної бази суспільства.

4. Що означає поняття «глобалізація» ?

- а) розвиток міжнародних відносин між усіма країнами світу;
- б) наслідки глобального потепління;
- в) намагання США поставити себе над усіма країнами світу;
- г) посилення взаємозв'язку між усіма країнами світу;
- д) усі відповіді неправильні.

5. Що означає поняття «ноосфера» ?

- а) розуміння цілісності людського розуму і планети Земля;
- б) сфера усього живого на землі;
- в) найвищі шари земної атмосфери, де починається спілкування людей з космосом;
- г) усі відповіді неправильні.

6. Що є предметом науки «демографія»?

- а) поширення демократичних процесів у світі;
- б) вивчення досвіду демократичних перетворень у різних країнах;

- в) дослідження життя різних етносів;

- г) стан та тенденції розвитку населення Землі.

7. Що означає поняття «техносфера»?

- а) виробнича, будівельна та науково-технічна діяльність;
- б) інноваційна та науково-технічна сфера у технополісах;
- в) планетарний простір , що знаходиться під впливом технічної та інструментальної діяльності людей;
- г) усі відповіді неправильні.

8. Що означає поняття «біосфера»?

- а) сфера діяльності, сформована лише на основі біологічних компонентів;
- б) сфера усього живого;
- в) сфера спілкування людини з природою;
- г) усі відповіді неправильні.

9. Що означає поняття «соціосфера»?

- а) освоєння людиною природного середовища;

- б) сфера особистісного життя людей;
- в) спілкування людей у виробничій сфері;
- г) усі відповіді неправильні.

10. Що означає поняття «екосфера»?

- а) екологія;
- б) частина території землі з небезпечним забрудненням, що вимагає термінового втручання людей;
- в) єдина (загальна) система взаємодії людей з природою;
- г) усі відповіді неправильні.

11. Представницьким органом ООН є:

- а) Генеральна Асамблея,
- б) Рада безпеки,
- в) Секретаріат,
- г) ЕКОСОП

12. Визначте тип організації, до якої належить ООН:

- а) галузева,
- б) універсальна,
- в) регіональна,
- г) закрита

13. ООН була заснована в:

- а) 1919 р.
- б) 1945 р.
- в) 1949 р.
- г) 1958 р.

14. Визначте головну мету утворення ООН:

- а) розвиток дружніх відносин між націями на ґрунті поважання принципу рівності і самовизначення народів,
- б) міжнародне співробітництво з вирішення проблем економічного, соціального, культурного й гуманітарного плану,
- в) підтримка міжнародного миру та безпеки,
- г) формування центру узгодження зусиль націй для досягнення спільних цілей

15. Головними органами ООН є (визначте цілком правильну добірку):

- а) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНКТАД, ЮНЕСКО, Міжнародний суд, Рада з опіки,

б) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНЕСКО, ЕКОСОР, МВФ, Секретаріат

в) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНКТАД, ЮНІДО, Міжнародний суд, Секретаріат

г) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЕКОСОР, Міжнародний суд, Рада з опіки, Секретаріат,

д) Генеральна Асамблея, Рада безпеки, ЮНКТАД, ЕКОСОР, Міжнародний суд, Секретаріат.

16. У якої з наведених організацій системи ООН головною метою є охорона довкілля?

а) ЮНКТАД,

б) ЮНЕСКО,

в) ЮНЕП,

г) ЮНІСЕФ

17. На якій конференції було прийнято «Порядок денний на XXI століття»?

а) на конференції ООН з навколишнього середовища в Стокгольмі в 1972 р.

б) на конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.

в) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі в 2002 р.

г) усі відповіді неправильні.

18. В чому основний зміст Декларації Ріо?

а) характеристика стану екологічних проблем,

б) визначення прав та обов'язків держав світу у межах концепції сталого розвитку,

в) визначення основних способів реалізації концепції сталого розвитку,

г) характеристика обмеженості моделей виробництва, які не відповідають сталому розвитку.

19. В якому році був проведений саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі ?

а) 1992 р.

б) 2000 р.

в) 2002 р.

г) 2008 р.

20. Саміт тисячоліття ООН був проведений в:

- а) 1992 р.
- б) 2000 р.
- в) 2002 р.
- г) 2008 р.

21. Цілі розвитку тисячоліття були прийняті на:

- а) конференції в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.
- б) на спеціальній сесії Генеральної асамблеї ООН в 1997 р.
- в) на Саміті тисячоліття в 2000 р.

г) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі в 2002 р.

22. План виконання рішень щодо реалізації концепції сталого розвитку був прийнятий на:

- а) на конференції в Стокгольмі в 1972 р.
- б) на Саміті тисячоліття в 2000 р.

в) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі в 2002 р.

г) на конференції в Ріо-де-Жанейро в 1992 р.

23. Регулювання регіональної економіки, що реалізується у трьох формах: директивне планування, індикативне регулювання, ринкове саморегулювання – це?:

- а) Державна регіональна політика
- б) Соціальна політика
- в) Податкова політика
- г) Недержавна регіональна політика в регіоні

24. Координація діяльності мережі агентств розвитку, взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, метрологічне забезпечення розробки стратегії регіонального розвитку та проведення експертних оцінок – це?:

- а) Державна регіональна політика
- б) Соціальна політика
- в) Податкова політика
- г) Недержавна регіональна політика в регіоні

25. Умови та вимоги, що висуваються регіональною владою до господарюючих суб'єктів для досягнення неекономічної мети: забезпечення соціальних гарантій місцевому населенню, підвищення якості його життя, покращення стану навколишнього середовища тощо – це?:

- а) Державна регіональна політика

- б) Соціальна політика
- в) Податкова політика
- г) Недержавна регіональна політика в регіоні

26. Що не належить до принципів регіональної політики України є?

- а) принцип соціальної справедливості
- б) принцип демократизму
- в) принцип консенсусу
- г) принцип гнучкості

27. Діяльність у напрямку досягнення стратегічної мети, адаптації економіки регіону до умов зовнішнього середовища, до різних викликів та загроз, забезпечення реалізації порівняльних переваг регіону – це?:

- а) Регіональне регулювання
- б) Регіональне управління
- в) Управління регіональним розвитком
- г) Адміністративне регулювання

28. Правове забезпечення економічних процесів шляхом декларування і регулювання прав власника, захисту підприємництва; організація економічного життя в регіоні, руху в ньому праці, товарів, капіталу, послуг; концентрація і розподіл ресурсів на найважливіших напрямках господарського розвитку регіону, стимулювання інвестиційних програм та інновацій – це?:

- а) Регіональне регулювання
- б) Регіональне управління
- в) Управління регіональним розвитком
- г) Економічне регулювання

29. Створення регіональних програм туристичного розвитку окремих районів та областей є:

- а) Основним засобом реалізації довгострокової стратегії регіональної політики у сфері туризму
- б) Початковим етапом комплексного розвитку території
- в) Обґрунтуванням територіальних пропорцій розвитку сфери туризму за допомогою рекреаційно-туристичного районування
- г) немає правильної відповіді

30. Концепція сталого розвитку включає основні складові:

- а) економічну, соціальну та екологічну
- б) економічну, соціальну та політичну

в) технологічну, соціальну та економічну

г) немає правильної відповіді

31. Яка складова концепції сталого розвитку базується на теорії максимізації сукупного доходу, який виробляється за умови збереження сукупного капіталу, що виробляє цей дохід?:

а) економічна

б) соціальна

в) екологічна

г) немає правильної відповіді

32. Яка складова концепції сталого розвитку орієнтована на людину і спрямована на збереження стабільності соціальних і культурних систем, в тому числі на зменшення руйнівних конфліктів між людьми?:

а) економічна

б) соціальна

в) екологічна

г) немає правильної відповіді

33. Яка складова концепції сталого розвитку спрямовується на збереження цілісності природних систем?:

а) економічна

б) соціальна

в) екологічна

г) немає правильної відповіді

34. Сталий туризм повинен:

а) раціонально використовувати природні ресурси, підтримуючи при цьому основні екологічні процеси, сприяти збереженню природної спадщини та біорізноманіття.

б) підтримувати соціально-культурну, історичну спадщину та традиції регіону, задіяного в туристичній сфері.

в) забезпечити отримання економічної дохідності та створення умов для соціального розвитку місцевого населення.

г) всі відповіді вірні

35. Певні, доступні для спостереження та вимірювання, характеристики, нормативи і умови, які дозволяють робити висновки про стан та зміни, які відбуваються в навколишньому середовищі – це?:

а) Індикатори сталого розвитку

б) Індекси сталого розвитку

в) Коефіцієнти сталого розвитку

г) немає правильної відповіді

36. Нині вже існує ряд показників сталого розвитку туризму, до яких належать?:

а) показники раннього попередження, показники стресу природної системи, вимірювання сучасного стану туристичного сектора, вимірювання впливу туризму в біофізичній та соціально-економічній сфері, вимірювання результативності управлінських рішень

б) показники раннього попередження, показники стресу природної системи, вимірювання сучасного стану туристичного сектора, вимірювання впливу туризму в біофізичній та соціально-економічній сфері

в) показники раннього попередження, вимірювання сучасного стану туристичного сектора, вимірювання впливу туризму в біофізичній та соціально-економічній сфері, вимірювання результативності управлінських рішень

г) показники раннього попередження, показники стресу природної системи, вимірювання сучасного стану туристичного сектора, вимірювання результативності управлінських рішень

37. Вперше термін «сталий туризм» був використаний?:

а) у 80-х роках

б) у 60-х роках

в) у 90-х роках

г) немає правильної відповіді

38. Туристичну діяльність, за якої управління всіма ресурсами проходить таким чином, що економічні, соціальні, естетичні потреби задовольняються та зберігається культурна складова, екологічні процеси, біологічне різноманіття та системи підтримки життя (запропоновано ВТО) – це?:

а) соціальний туризм

б) сталий туризм

в) регіональний туризм

г) немає правильної відповіді

39. Де було підкреслено важливість впровадження принципів сталості в розвиток туризму, зважаючи на значну енергомісткість даного сектору економіки?:

а) на світовому Саміті з питань сталого розвитку, або Саміті Землі, який відбувся в Йоганнесбурзі (ПАР) у 2002 році

б) на Конференції ООН з навколишнього середовища й розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.)

в) на Конференції ООН з проблем навколишнього середовища, що відбулася в Стокгольмі у червні 1972 року

г) немає правильної відповіді

40. Що не відноситься до сталого туризму?:

а) екотуризм

б) сільський туризм

в) агротуризм

г) медичний туризм

Змістовний модуль 2

1. У новій редакції Закону України «Про туризм» зазначається, що «дестинація (туристична)»:

а) географічна територія, яка є привабливою для туристів завдяки наявності унікальних або специфічних туристично-рекреаційних ресурсів та відповідної інфраструктури;

б) основне місце призначення туристичної поїздки, територію, відвідання якої посідає центральне місце у вирішенні подорожувати;

в) місце призначення туристичної подорожі (туристичної поїздки, туру, екскурсії), місце відвідування (територія, місцевість, місто, населений пункт, туристичний центр) особами, які не проживають постійно в даній місцевості і не належать до категорії місцевого населення;

г) усі відповіді правильні.

2. До економічних наслідків значення сталого туризму не відноситься?:

а) залучення іноземного капіталу та отримання доходів у валюті;

б) надходження податків до державного бюджету;

в) збалансованість регіональних диспропорцій;

г) збереження історико-архітектурних пам'яток, творів мистецтва і традицій.

3. До соціально-культурних наслідків значення сталого туризму не відноситься?:

а) руйнування мовних, соціальних, класових, релігійних бар'єрів

б) підвищення освітнього рівня, розширення культурних горизонтів;

в) залучення іноземного капіталу та отримання доходів у валюті;

г) соціально сприятливе проведення вільного часу, навички здорового способу життя.

4. До екологічних наслідків значення сталого туризму не відноситься?:

а) створення національних парків і заповідників;

б) вивчення природно-рекреаційних ресурсів;

в) формування економічного іміджу країни за кордоном;

г) забруднення навколишнього середовища.

5. До принципів сталого розвитку туристичних дестинацій відносяться?:

а) екологічна сталість;

б) соціальна і культурна сталість;

в) економічну сталість;

г) усі відповіді правильні.

6. Принцип екологічної сталості розвитку туристичних дестинацій?:

а) розглядає розвиток туризму на основі підтримки базових екологічних процесів, біологічної різноманітності та біологічних ресурсів;

б) забезпечує такий стан, за якого розвиток поєднується зі збереженням культурних цінностей і традицій, а також місцевої самобутності;

в) передбачає забезпечення економічної ефективності розвитку і такий стан, за якого обраний метод управління ресурсами дає можливість їх використання майбутніми поколіннями;

г) усі відповіді правильні.

7. Принцип соціальної і культурної сталості розвитку туристичних дестинацій?:

а) розглядає розвиток туризму на основі підтримки базових екологічних процесів, біологічної різноманітності та біологічних ресурсів;

б) забезпечує такий стан, за якого розвиток поєднується зі збереженням культурних цінностей і традицій, а також місцевої самобутності;

в) передбачає забезпечення економічної ефективності розвитку і такий стан, за якого обраний метод управління ресурсами дає можливість їх використання майбутніми поколіннями;

г) усі відповіді правильні.

8. Принцип економічної сталості розвитку туристичних дестинацій?:

а) розглядає розвиток туризму на основі підтримки базових екологічних процесів, біологічної різноманітності та біологічних ресурсів;

б) забезпечує такий стан, за якого розвиток поєднується зі збереженням культурних цінностей і традицій, а також місцевої самобутності;

в) передбачає забезпечення економічної ефективності розвитку і такий стан, за якого обраний метод управління ресурсами дає можливість їх використання майбутніми поколіннями;

г) всі відповіді правильні.

9. До видів пропускнуго потенціалу туристичної дестинації не відноситься?:

а) екологічний;

б) місцевий соціальний;

в) туристичний соціальний;

г) економічний.

10. Рівень відвідуваності, перевищення якого пов'язане з настанням неприйнятних екологічних наслідків або в результаті дій самих туристів, або як наслідок функціонування обслуговуючої інфраструктури – це пропускнуий потенціал туристичної дестинації?:

а) екологічний;

б) місцевий соціальний;

в) туристичний соціальний;

г) немає правильної відповіді.

11. Рівень відвідуваності, перевищення якого веде до погіршення вражень від поїздки в результаті надмірного напливу туристів – це пропускнуий потенціал туристичної дестинації?:

а) екологічний;

б) місцевий соціальний;

в) туристичний соціальний;

г) немає правильної відповіді.

12. Рівень відвідуваності, перевищення якого призводить до негативних наслідків для місцевої культури та взаємовідносин з туристами – це пропускний потенціал туристичної дестинації?:

- а) екологічний;
- б) місцевий соціальний;
- в) туристичний соціальний;
- г) немає правильної відповіді.

13. Інструмент реалізації планових цілей, який дозволяє орієнтувати економіку через регулярний і комплексний вплив на структуру відповідно до варіанта соціально-економічного розвитку в межах ринкового механізму – це?:

- а) програмування регіонального розвитку;
- б) державна цільова програма;
- в) програма розвитку туризму;
- г) немає правильної відповіді.

14. Комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць – це?:

- а) програмування регіонального розвитку;
- б) державна цільова програма;
- в) програма розвитку туризму;
- г) немає правильної відповіді.

15. Комплекс взаємозв'язаних норм, економічних та організаційних заходів, спрямованих на реалізацію конституційних прав громадян і розвиток туристичної галузі – це?:

- а) програмування регіонального розвитку;
- б) державна цільова програма;
- в) програма розвитку туризму;
- г) немає правильної відповіді.

16. Документ, у якому комплексно відтворюється вся інформація, яка стосується рівня основних показників, що характеризують економічні й соціальні напрямки регіонального розвитку туризму, які необхідно забезпечити показниками за певний період, як правило за рік – це?:

- а) програма розвитку туризму в регіоні;
- б) державна цільова програма;
- в) програма розвитку туризму;

г) немає правильної відповіді.

17. Розробка регіональної комплексної програми передбачає проведення робіт у такій послідовності – ?:

а) попередній етап, аналітичний, визначення цілей програми, розробка декількох варіантів програми та вибір з них найбільш оптимального, розробка планів конкретних заходів;

б) визначення цілей програми, попередній етап, аналітичний, розробка декількох варіантів програми та вибір з них найбільш оптимального, розробка планів конкретних заходів;

в) аналітичний, попередній етап, визначення цілей програми, розробка декількох варіантів програми та вибір з них найбільш оптимального, розробка планів конкретних заходів;

г) всі відповіді правильні.

18. Обов'язковими розділами регіональної комплексної програми визначеною Кабінетом Міністрів України є?:

а) Аналіз економічного і соціального розвитку за попередній період. Цілі і пріоритети економічного і соціального розвитку у наступному році. Шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери та досягнення поставлених цілей. Фінансові ресурси. Ринкові перетворення. Механізми регулювання. Розвиток реального сектора економіки. Зовнішньоекономічна діяльність. Гуманітарна сфера. Природокористування та безпека життєдіяльності людини;

б) Аналіз економічного і соціального розвитку за попередній період. Цілі і пріоритети економічного і соціального розвитку у наступному році. Шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери та досягнення поставлених цілей. Ринкові перетворення. Механізми регулювання. Розвиток реального сектора економіки. Зовнішньоекономічна діяльність. Соціальна сфера. Гуманітарна сфера. Природокористування та безпека життєдіяльності людини;

в) Аналіз економічного і соціального розвитку за попередній період. Цілі і пріоритети економічного і соціального розвитку у наступному році. Шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери та досягнення поставлених цілей. Фінансові ресурси. Ринкові перетворення. Механізми регулювання. Розвиток реального сектора економіки. Зовнішньоекономічна

діяльність. Соціальна сфера. Гуманітарна сфера.
Природокористування та безпека життєдіяльності людини;

г) немає правильної відповіді.

19. Вид діяльності, що включає аналіз, прогнозування соціально-економічного розвитку, визначення кращого варіанта розвитку, розробку і реалізацію заходів на досягнення визначених цілей – це?:

а) фінансування регіонального розвитку;

б) регулювання регіонального розвитку;

в) планування регіонального розвитку;

г) немає правильної відповіді.

20. У практиці планового управління розвитком економіки за характером впливу на об'єкт управління простежуються підходи:

а) директивний та індикативний;

б) адміністративно-командний та економічний ринковий;

в) директивний (адміністративно-командний) та індикативний (економічний ринковий);

г) всі відповіді правильні.

21. На якому етапі регіональної комплексної програми аналізується соціально-економічна ситуація у регіоні та виявляються проблеми його розвитку?:

а) попередній етап;

б) аналітичний етап;

в) етап визначення цілей програми;

г) етап розробка декількох варіантів програми та вибір з них найбільш оптимального.

22. На якому етапі регіональної комплексної програми формулюється загальна наукова концепція програми, складаються часткові прогнози, щодо можливості здійснення тих чи інших програмних заходів у намічувани строки?:

а) попередній етап;

б) аналітичний етап;

в) етап визначення цілей програми;

г) етап розробка декількох варіантів програми та вибір з них найбільш оптимального.

23. На якому етапі регіональної комплексної програми розглядаються різні альтернативи досягнення поставлених цілей: використання різних, але взаємозамінних видів ресурсів (паливо,

енергія, сировина, матеріали); розподіл навантажень між окремими видами транспорту та ін.?:

а) попередній етап;

б) аналітичний етап;

в) етап визначення цілей програми;

г) етап розробка декількох варіантів програми та вибір з них найбільш оптимального.

24. Туристичне планування може здійснюватися на?:

а) міжнародному рівні;

б) національному рівні;

в) регіональному та місцевому рівнях;

г) всі відповіді правильні.

25. Сутність цього туристичного планування знаходить своє відображення в розробці регіональної політики, програм і планів розвитку туризму з урахуванням специфічних умов конкретного регіону?:

а) на міжнародному рівні;

б) на національному рівні;

в) на регіональному рівні;

г) на місцевому рівні.

26. Сутність туристичного планування на цьому рівні виражається в позначенні і окресленні районів розвитку туризму, що містять ті чи інші туристичні видатні пам'ятки, а також у виробленні національної туристичної політики, планів і програм по досягненню бажаного стану розвитку туризму, а також формуванню інвестиційної політики, туристичного законодавства, загальної маркетингової стратегії і рекламної кампанії, розробці стратегічних і тактичних методів реалізації туристської політики держави?:

а) на міжнародному рівні;

б) на національному рівні;

в) на регіональному рівні;

г) на місцевому рівні.

27. На цьому рівні туристичного планування плануються в основному послуги з міжнародних перевезень, тури і потоки туристів з різних країн, міжнародні маркетингові стратегії і рекламні кампанії?:

а) на міжнародному рівні;

б) на національному рівні;

в) на регіональному рівні;

г) на місцевому рівні.

28. Цей рівень туристичного планування відрізняється деталізацією і використовує плани по землекористуванню з відведенням окремих територій для готелів та інших видів розміщення, туристичних визначних пам'яток, зон відпочинку парків, транспортних систем і інших елементів інфраструктури туризму?:

- а) міжнародний;
- б) національний;
- в) регіональний;
- г) місцевий.

29. Вибір методів планування розвитку туризму визначається низкою факторів?:

- а) ступенем складності планованого показника і його взаємозв'язків;
- б) протяжністю планованого періоду (методи поточного та перспективного планування різняться);
- в) забезпеченістю вихідною інформацією, можливістю її отримання, обробки, використання в планових розрахунках та інші;
- г) всі відповіді правильні.

30. Сутність якого методу планування розвитку туризму полягає в тому, що він дозволяє шляхом побудови відповідних балансів взаємно пов'язувати з урахуванням нормативів і норм наявні ресурси (рекреаційні, матеріальні, фінансові тощо) і фактичні потреби туристів, тобто узгодити можливості і потреби?:

- а) нормативний;
- б) балансовий;
- в) економіко-аналітичний;
- г) прогнозування.

31. Який метод планування розвитку туризму припускає використання при розрахунку показників плану техніко-економічних нормативів, які дозволяють обґрунтувати величину цих показників?:

- а) нормативний;
- б) балансовий;
- в) економіко-аналітичний;
- г) прогнозування.

32. Який метод планування розвитку туризму полягає в тому, що при розробці плану економічні явища і процеси вивчаються шляхом аналізу їх окремих частин, а також сукупності в цілому?:

- а) нормативний;
- б) балансовий;
- в) економіко-аналітичний;
- г) прогнозування.

33. Який метод планування розвитку туризму представляє собою отримання інформації про майбутнє, розробку на перспективу змін стану об'єкта в цілому і його частин?:

- а) нормативний;
- б) балансовий;
- в) економіко-аналітичний;
- г) прогнозування.

34. Розвиток туристичної галузі залежить від багатьох факторів, які діють на двох основних рівнях?:

- а) макроекономічному та мікроекономічному;
- б) макроекономічному та мезоекономічному;
- в) регіональному та місцевому;
- г) немає правильної відповіді.

35. Назвіть основну(і) стратегічні цілі, зазначені у «Стратегії розвитку туризму Запорізької області на 2021-2027 роки»?:

- а) вдосконалення та розвиток туристично-рекреаційної та допоміжної інфраструктури;
- б) розвиток людських ресурсів;
- в) формування та просування туристичних дестинацій Запорізької області;
- г) всі відповіді правильні.

36. Важливий інструмент туристичної інфраструктури, за допомогою якого туристи та інші суб'єкти туризму мають можливість отримати повну туристичну інформацію й консультативні послуги щодо туристичної діяльності в місцевості та за її межами – це?:

- а) туристична дестинація;
- б) туристично інформаційний центр;
- в) туристична агенція;
- г) немає правильної відповіді.

37. Основною метою діяльності туристичних інформаційних центрів є?:

- а) отримання прибутку від надання туристично-інформаційних послуг, покращення соціально-економічного розвитку

міста через впорядкування і розвиток туристичної діяльності як пріоритетного виду економічної діяльності;

б) збільшення обсягів частки, займаної компанією на ринку України, розширення бізнесу шляхом підвищення якості, розвитку нових напрямків і розширення асортименту послуг;

в) надання реальних туристичних послуг при одночасному забезпеченні фінансової стійкості, відповідного рівня динаміки й позитивних фінансових результатів;

г) немає правильної відповіді.

38. В сучасних умовах функціонування туристичної галузі в діяльності туристичних інформаційних центрів зацікавлені учасники цього процесу?:

а) державні та місцеві органи влади;

б) туристичні оператори й агенції;

в) готелі, ресторани, театри, туристичні бази, супермаркети тощо;

г) всі відповіді правильні.

39. Про необхідність створення Національної мережі офіційних туристичних інформаційних центрів зазначено?:

а) у Законі України «Про туризм» від 15.09.95 р. № 324/95-ВР;

б) у Законі України «Про внесення змін до Закону України про туризм» №324/95-ВР від 16.10.2020 р.;

в) в ст. 26 проекту закону України «Про туристичні ресурси», розробленому Державним агентством України з туризму і курортів у 2011 р.;

г) немає правильної відповіді.

40. Цілями створення туристичних інформаційних центрів в Україні є?:

а) залучення інвестицій у туристичний бізнес;

б) надання інформації місцевим та іноземним туристам і туристичним організаціям;

в) проведення навчань і семінарів для фахівців у галузі туризму;

г) всі відповіді правильні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ»

Вказівки до виконання контрольної роботи

До методів контролю даної дисципліни можна віднести перевірку конспекту лекцій, перевірку тестових завдань, контрольні роботи, перевірку письмових поточних завдань, екзамен.

Відповідно до навчального плану студенти виконують контрольну роботу. Номер варіанта завдання для контрольної роботи студент визначає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки. Наприклад, якщо остання цифра номеру залікової книжки “3”, то студент вибирає варіант “3”.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники та нормативні акти, що відповідають темі роботи.

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 20 сторінок формату А4. Контрольна робота повинна містити вступ, основну частину, висновки. Наприкінці роботи необхідно навести список використаної літератури, вказати дату виконання і поставити підпис.

Результати самостійної роботи доповідаються на семінарському занятті у вигляді доповіді або здаються для перевірки викладачу.

Завдання до контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання)

ЗАВДАННЯ

1. ДАТИ ХАРАКТЕРИСТИКУ РЕГІОНУ ТА ЙОГО ПОЛІТИЦІ В СФЕРІ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ.

1. Характеристика ... області як туристичного регіону.
2. Програма розвитку туризму ... області на ... роки.
3. Моніторинг реалізації програми (мета і завдання програми, заходи і цільові індикатори в рамках виконання програми, очікувані і реальні результати).
4. Перспективи розвитку ... області як центру туризму.

2. ДОСЛІДИТИ ПО РЕГІОНУ УКРАЇНИ ПОКАЗНИКИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ:

1. *Обсяг туризму:*

- кількість відпочиваючих, кількість днів, ночей та грошей, витрачених в регіоні;

- кількість туристів, які відвідали визначні історико-культурні пам'ятки;

- щомісячна кількість туристів в закладах розміщення та харчування;

- кількість транспортних засобів;

- кількість проєктів з розвитку туризму, що отримують дозвіл на впровадження;

- кількість визначних пам'яток та агенцій, що пропонують відпочинок та відкриті цілий рік.

2. Рівень задоволення відвідувачів:

- відсоток задоволених відвідувачів (взагалі та за типами послуг/місць);

- кількість відвідувачів, що повернулись;

- кількість отриманих скарг.

3. Якість діяльності туристичних закладів та рівень задоволення туристичних потреб:

- щомісячний рівень зайнятості готелів, кількість відвідувачів;

- покращення чи погіршення рівня якості обслуговування порівняно з минулим роком;

- кількість робочих місць в туризмі (на повний день, з частковою зайнятістю, на весь рік чи сезон);

- кількість сертифікованих та ліцензованих туристичних підприємств;

- кількість підприємств, що використовують місцевий продукт.

4. Реакція громади:

- відсоток опитаних жителів, які задоволені якістю місцевих туристичних послуг;

- кількість скарг, пов'язаних з туристичною діяльністю.

5. Вплив на довкілля:

- стан якості повітря, ґрунтів та водних об'єктів;

- рівень забруднення природних ландшафтів;

- кількість відвідувачів, що прибувають громадським транспортом;

- кількість підприємств, що вживають заходів для захисту довкілля, наприклад, здійснюють повторну переробку сміття.

- Варіант № 1.** Запорізька область.
- Варіант № 2.** Херсонська область.
- Варіант № 3.** Миколаївська область.
- Варіант № 4.** Київська область.
- Варіант № 5.** Одеська область.
- Варіант № 6.** Львівська область.
- Варіант № 7.** Харківська область.
- Варіант № 8.** Івано-Франківська область.
- Варіант № 9.** Дніпропетровська область.
- Варіант № 10.** Полтавська область.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ»

1. Історія виникнення та становлення концепції сталого розвитку.
2. Основні поняття і визначення сталого розвитку.
3. Завдання сталого розвитку.
4. Основні принципи збалансованого (сталого) розвитку.
5. Концепція сталого розвитку.
6. Регіональна політика як основа управління регіональним розвитком.
7. Державна регіональна політика
8. Принципи регіональної політики України.
9. Сутність, завдання та засоби реалізації регіональної політики у сфері туризму.
10. Розвиток регіонального туризму в країні.
11. Складові концепції сталого розвитку.
12. Основні передумови, концепції та стратегії сталого туризму.
13. Принципи та різновиди сталого туризму.
14. Показники сталого розвитку туризму.
15. Сутність і значення сталого туризму.
16. Принципи сталого розвитку туристичної дестинації.
17. Механізм сталого розвитку туризму.

18. Концепція допустимого навантаження на туристичну дестинацію.
19. Основні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму.
20. Концептуальні засади планування розвитку туризму.
21. Етапи розробки регіональної комплексної програми.
22. Методи планування та прогнозування розвитку туризму.
23. Сутність, діяльність та послуги ТЩ.
24. Туристичні продукти ТЩ.
25. Світовий досвід діяльності туристичних інформаційних центрів.
26. Вітчизняна практика діяльності туристичних інформаційних центрів.
27. Туристичні інформаційні центри регіонів України.
28. Туристичний інформаційний центр м. Запоріжжя: мета, завдання, послуги, що надаються, розвиток мережі ТЩ, створенні туристичні послуги, перспективи розвитку.
29. Аналіз негативних чинників, що стримують забезпечення сталого розвитку туризму в Україні та регіонах.
30. Стратегія розвитку туризму Запорізької області (Туристичний потенціал Запорізької області, Стратегічні цілі, Оперативні цілі, Основні завдання Стратегії, Візія та місія розвитку туризму Запорізької області, Основні види туризму Запорізької області, Очікувані результати втілення Стратегії).

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Базова

1. Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О., Білявський Г.О., Смирнов І.Г. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь). Навчальний посібник. Київ : Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2014. 300 с.
2. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.

3. Садовенко А. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. 2 вид. Київ, 2011. 392 с.

4. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. Монографія. 2-ге вид., випр. та доповн. Київ : Київ, нац.торг.-екон. ун-т, 2009. 463 с

5. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. / за ред. В. Ф. Семенова. Одеса, 2011. 225 с.

6. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. Вінниця : «ПП«ГД Едельвейс і К», 2017. 322 с.

Допоміжна

1. Бриль К. Г. Вдосконалення організаційно-економічного механізму управління туристичними центрами в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2015. № 9. С. 72–75.

2. Бриль К. Г. Посилення ролі туристичних центрів у забезпеченні територіального розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 16. С. 43–47.

3. Гончаренко Н.І., Складенко Я.Я. Теоретико-методологічні основи дослідження туристичної політики європейського союзу. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2017. Вип. 6. С. 161–167.

4. Зінько Ю. Збереження і сталий розвиток Карпат: Навчальний посібник зі сталого туризму / Зінько Ю., Рутинський М., Кудла Н. Київ, 2008. 60 с.

5. Шелеметьева Т. В., Трохимець О. І. Формування системи факторів впливу організаційно-економічних процесів на розвиток туризму в Україні. *Business process management in tourism : Collective monograph*, Poznan. 2020. С. 17–32.

6. Shelemetieva T. Current situation and prospects of development of tourist enterprises in Ukraine Тенденції, перспективи та виклики сталого розвитку туризму : монографія / О. Trokhymets, О. Galtsova, Львів, 2020. С. 19–31.

7. Шелеметьева Т.В., Зацепіна Н.О. Розвиток туризму в євро регіонах за участю України. Туристична галузь України в період євроінтеграції: теоретичний аспект : монографія / колектив авторів; за

заг. ред. проф. В.М. Зайцевої. – НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 80–103.

8. Шелеметьєва Т. В., Зайцева В.М. Оцінювання соціально-економічного розвитку туризму в Україні як важливий напрям ефективності управління. Вісник економічної науки України. 2020. № 1. С.103–108.

9. Шелеметьєва Т. В. Бренд міста як важливий засіб розвитку внутрішнього та в'їзного туризму. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку», 28-29 жовтня 2020 р. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. С. 263–264.

10. Шелеметьєва Т. В. Бренд подій як важливий чинник розвитку регіонального туризму. Матеріали щорічної науково-практичної конференції викладачів, науковців, молодих учених, аспірантів, студентів «Тиждень науки – 2021», НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 15–17.

11. Шелеметьєва Т. В. Місія та візія розвитку туризму Запорізького регіону: теорія, методологія, практика. Матеріали круглого столу (м. Одеса, 19 квітня 2021 р.). Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу. Одеса : ОНЕУ, 2021. С. 130–134.

Інформаційні ресурси

1. Кабмін схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів до 2026. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/kabmin-odobril-strategiyu-razvitiya-turizma-1489798346.html> (дата звернення: 02.11.2020).

2. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/page>. (дата звернення: 02.11.2020).

3. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>. (дата звернення: 02.11.2020).

4. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249826501> (дата звернення: 14.11.2020).

5. Положення про департамент туризму та курортів: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від

22.07.2016 р. № 1202. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=f986105f-102a-47f7-b5f0-fefebb9c20a3&tag=PolozhenniaProUpravlinnia>. (дата звернення: 02.11.2020).

6. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Положення про департамент туризму та курортів» від 22.07.2016 № 1202. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=f986105f-102a-47f7-b5f0-fefebb9c20a3&tag=PolozhenniaProUpravlinnia>. (дата звернення: 02.11.2020).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Під час практичних занять студенти усно доповідають на обрані питання для обговорення, дають відповіді на додаткові питання викладача, доповнюють один одного за різними питаннями практичного заняття, демонструють результати самостійної підготовки до заняття, виконують письмові самостійні роботи, вирішують ситуаційні вправи, приймають участь у підготовці практичного заняття у співавторстві з викладачем, допомагають іншим студентам оволодіти знаннями, використовують сучасні інтерактивні методи отримання знань. Така активна робота студента на занятті оцінюється в максимум **5 балів**. Така форма надає студенту можливість отримати максимум: **35 балів** в першому та другому змістовному модулі.

Під час практичних занять студенти усно доповідають на питання. Активна робота студента на занятті оцінюється в **5 балів**.

Критерії оцінки на практичному занятті

Бали	Критерії оцінки
5	Оцінюється робота студента, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить

	висновки.
4	Оцінюється робота студента, який володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять, виявляє знання елементарних положень з дисципліни, іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неточності та незначні помилки.
3	Оцінюється робота студента, який частково володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
2	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не дуже добре працює в парі/групі/команді, іноді проявляє активність.
0	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не працює в парі/групі/команді.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт. В структурі навчання виділяють 2 змістовних модулі. Тобто студент двічі за семестр складає модульний контроль та має можливість набрати максимум **30 балів** у 1 та 2 модулі. Контрольна робота проходить у формі письмової відповіді на 3 теоретичні питання (кожне з яких оцінюється в **10 балів**).

Критерії оцінки теоретичного питання:

Бали	Критерії оцінки
9-10	В повному обсязі володіє матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання
7-8	Достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичного питання. Але при викладанні не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
5-6	В цілому володіє матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допустив при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
3-4	Не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування), недостатньо розкриває зміст теоретичного питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1-2	Не володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово розкриває зміст теоретичного питання.
0	Студень не надав відповіді

Самостійна робота студентів/індивідуальне завдання

Виконання індивідуального завдання можливе у вигляді реферату або усної доповіді на практичному занятті. Така форма надає студенту можливість отримати максимум **21** додаткових балів в 1-му модулі та **18 балів** у другому модулі.

Критерії оцінки індивідуального завдання:

1 модуль	2 модуль	Критерії оцінки
21-16	18-15	В повному обсязі володіє матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
15-11	14-10	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при

		цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
10-6	9-4	В цілому володіє матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
5-1	4-1	Не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	0	Не виконав завдання. Відсутність усної або письмової роботи.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу. Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми.

1 модуль (максимум балів)		2 модуль (максимум балів)	
Лекції	9 (3 лекції*3)	Лекції	12 (4 лекції*3)
Практичні	30 (6 практ.зан*5)	Практичні	40 (8 практ.зан*5)
Контрольна робота	30	Контрольна робота	30
Самостійна робота/Ідз	21	Самостійна робота/Ідз	18
Всього	100	Всього	100

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-

екзаменаційної сесії прийти на екзамен і скласти його усно або письмово, відповісти на 3 питання, які містяться в екзаменаційному білеті (перше і друге оцінюється в 30 балів, третє, підвищеної складності, у 40 балів). В такому разі бали за підсумковий модульний контроль (максимум 100 балів) та бали, які отримані на екзамені (максимум 100 балів), підсумовуються та діляться на два.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЗАЛІКУ:

Три питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів за кожне питання).

30-27 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

26-20 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

19-10 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

9-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

Правильна відповідь на **10 тестових питань** оцінюється в **4 бали** кожна.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних та рубіжних робіт, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для заліку	

ті			
90 – 100	A	зараховано	відмінно - повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
70-74	D		задовільно – засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.

			Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно – не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно – не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.